

Handläggare
Kommunstyrelseförvaltningen
Soraya Green
Utredare
08-578 282 51
soraya.green@tyreso.se

Handlingstyp
Tjänsteskrivelse
Datum
2024-10-08

Sida
1 (6)
Diarienummer
KS/2024:428
Ert dnr Ju2020/09

Mottagare
Kommunstyrelsens arbetsutskott

Svar på remiss SOU 2024:54 Väger till ett tryggare samhälle – Åtgärder för att motverka återfall i brott

Kommunstyrelseförvaltningens förslag till kommunstyrelsens arbetsutskott för beslut i kommunstyrelsen

- Kommunstyrelseförvaltningens skrivelse antas som kommunstyrelsens svar på remissen Väger till ett tryggare samhälle – Åtgärder för att motverka återfall i brott (SOU 2024:54).

Kommunstyrelseförvaltningen

Cynthia Runefjärd
Kommundirektör

Madeleine Fälleskog
HR-direktör

Sammanfattning

Regeringen har skickat betänkandet Väger till ett tryggare samhälle – Åtgärder mot återfall i brott (SOU 2024:54) på remiss till Tyresö kommun. Remissen ska besvaras senast den 13 december.

Tyresö kommun är generellt positiv till de förslag som rör kommunernas ansvar för den aktuella målgruppen och anser att dessa ska tillstyrkas. Kommunen framför även vissa synpunkter som bör beaktas i den fortsatta behandlingen av kommitténs bedömningar och förslag.

Remissvaret har tagits fram i samverkan med säkerhetsenheten och arbetsmarknads- och socialförvaltningen. Det bereds av kommunstyrelsens arbetsutskott och beslutas i kommunstyrelsen.

Beskrivning av ärende

Regeringen har skickat betänkandet Vågar till ett tryggare samhälle – Åtgärder mot återfall i brott (SOU 2024:54) på remiss till Tyresö kommun. Remissen ska besvaras senast den 13 december.

Kommitténs huvudsakliga uppdrag har varit att se över samhällets arbete med att förebygga återfall i brott och förslå åtgärder för att utveckla arbetet i syfte att minska andelen återfall i brott.

Tyresö kommun har granskat remissen och lämnar sitt svar utifrån ett kommunalt perspektiv. Fokus har varit att kommentera de förslag och bedömningar som påverkar kommuner. Säkerhetsenheten och arbetsmarknads- och socialförvaltningen har bidragit med underlag till remissvaret.

Det finns förslag i remissen som innebär nya åtaganden i kommunen, såsom att delta i samordnad planering med Kriminalvården. Eftersom kommunerna föreslås få ersättning för detta enligt finansieringsprincipen bedöms förslagen inte medföra ökade ekonomiska kostnader för kommunen.

Åtgärder för en effektivare samverkan och samordning mellan de professionella som ansvarar för att stödja lagöverträdare i sin återanpassning till samhället bedöms ha en positiv inverkan på barn och unga. Genom att skapa en strukturerad och stödjande miljö för unga lagöverträdare ges de möjlighet att återanpassa sig och ta en konstruktiv och aktiv roll i samhället, i linje med barnkonventionen (artikel 40). Detta gynnar även deras framtida utveckling och välbefinnande. Dessutom bedöms även barn och unga som är anhöriga till lagöverträdare påverkas positivt av åtgärder som syftar till att motverka återfall i brott.

Remissvar från Tyresö kommun

Sammanfattning

Tyresö kommun ser positivt på de förslag i betänkandet som rör kommunernas ansvar för den aktuella målgruppen och anser att dessa förslag bör tillstyrkas. De kan bidra till positiva effekter för den enskilde i dess återintegrering i samhället, likaså för deras anhöriga, särskilt barn, samt för samarbetet mellan olika aktörer i samhället.

Tyresö kommun lämnar samtidigt vissa synpunkter kopplat till förslagen som bör beaktas i den fortsatta beredningen av kommitténs förslag och bedömningar.

7.2.3 Inslussningsmodellen ska växlas upp

Tyresö kommun stödjer förslaget att ge Kriminalvården förnyat uppdrag att vidareutveckla och sprida inslussningsmodellen. En modell för samverkan som genom tidiga och samordnade insatser för klienterna ska underlätta deras återanpassning i samhället.

För kommunen innebär arbetsmodellen ingen förändring av uppdraget, men däremot kommer kommunen att involveras tidigare i processen. Även om detta initialt kan kräva mer resurser, bedömer vi att en bättre planering och koordinering mellan aktörerna och tillsammans med klienten på sikt kan leda till mer effektiva insatser. Förslaget är även i linje med den nya socialtjänstlagens målsättning om en mer tillgänglig socialtjänst inriktad på förebyggande och kunskapsbaserade insatser.

Tyresö instämmer också i utredningens bedömning att kriminalvårdsklienters behov av en samordnande funktion (lots) kan tillgodoses inom ramen för ordinarie insatser. I detta sammanhang vill vi understryka vikten av att stödet primärt tillgodoses genom kontakt med socialsekreterare. Socialsekreteraren kan därefter bedöma om det behövs ytterligare stöd exempelvis via boendestöd eller kontaktperson.

7.2.4 Kriminalvården ska ges förutsättningar att begära andra aktörers medverkan i tidig frigivningsplanering

Tyresö är positiv till att delta i samordnad planering med Kriminalvården när en klient behöver insatser från socialtjänsten. Vi har goda erfarenheter av samarbetet inom ramen för kontraktsvård och P34-vård och ser vinster med att komma in i ett tidigt skede.

Tyresö vill betona att risken för att den intagna återvänder till en destruktiv miljö bör beaktas vid planeringen av utslussning. Om denna risk är påtaglig bör den intagna, om den önskar flytta till en annan kommun, få stöd i detta. I sådana särskilda situationer bör både den ursprungliga hemkommunen och den framtida kommunen bjudas in till samordnad planering.

Tyresö instämmer med utredningen om att kommunerna ska få ekonomisk kompensation för skyldigheten att delta i samordnad planering. Det är avgörande att kommunerna ges nödvändiga resurser för att säkerställa att det finns tillgång till personal med rätt kompetens som kan delta i dessa planeringar. Vi ställer oss också bakom utredningens förslag att förbättra förutsättningarna för digitala möten vid samordnad planering samt att Socialstyrelsen och Sveriges kommuner och regioner bidrar till att ta fram tydliga riktlinjer för när sådan planering ska genomföras.

7.3.2 Hälsa- och sjukvård som är effektiv ur ett återfallsförebyggande perspektiv ska tillhandahållas av Kriminalvården i större utsträckning

Utredningen föreslår att Kriminalvården ska ges i uppdrag att bedriva hälso- och sjukvård med syftet att minska risken för återfall i brott. Tyresö välkomnar detta förslag, särskilt med tanke på den utbredda psykiska ohälsan bland klienterna. Genom att ge Kriminalvården detta ansvar kan behandling mot missbruk samt utredningar och behandlingar av psykiatriska tillstånd sättas in tidigare.

Tidigare har Kriminalvården erbjudit behandling under fängelsetiden, vilket har bidragit till en bättre övergång till samhällslivet enligt Tyresös erfarenhet. Vi ser därför gärna att detta återinförs.

Samtidigt vill vi betona vikten av en sammanhållen vårdkedja. Det är nödvändigt att parterna ges förutsättning att säkerställa en effektiv övergång från kriminalvården till den ordinarie hälso- och sjukvården. Efter tiden i anstalt är det avgörande att det finns tillräckliga resurser inom ordinarie hälso- och sjukvården att ta vid. Kriminalvården bör också ges möjlighet att informera hälso- och sjukvården om identifierade behov och genomförda insatser. Det bör säkerställas att det inte finns hinder för sådant informationsutbyte.

7.5.2 Kronofogdemyndigheten ska aktiveras i det återfallsförebyggande arbetet

Tyresö ser fördelar med förslaget att Kronofogdemyndigheten ska få i uppdrag att motverka skuldsättning bland intagna i anstalt. En viktig faktor i återanpassning till ordnat liv med arbete och regelbunden inkomst är att få bukt med ny skuldsättning och sanering av gamla skulder. En annan viktig faktor är att skapa motivation och realistiska målbilder för framtidens ekonomi.

Tyresö vill framföra att det efter anstaltstiden är det viktigt att etablera en tydlig väg in till kommunens budget- och skuldrådgivning (BUS) för dem som fortsatt behöver stöd. BUS är en lagstadgad verksamhet som finns i varje kommun för invånare som vill eller behöver göra förändringar i sin ekonomi, och ofta även livssituation. Genom att fokusera på ekonomisk rehabilitering och förebyggande av överskuldsättning kan BUS ha en avgörande roll i att stödja individer i deras återintegrering i samhället efter tiden i anstalt.

7.6.1 Motiverat med särskilda åtgärder gentemot unga lagöverträdare inom Kriminalvården

Precis som tidigare nämnts i uttalandet om samordnad planering stödjer Tyresö förslaget att socialtjänsten också deltar i sådan planering för unga intagna (under 21 år), om det inte bedöms vara uppenbart onödigt.

I betänkandet anges att den unge ska ge sitt samtycke till samordnad planering. Tyresö anser dock att information om stöd och hjälpinsatser som finns att tillgå från olika samhällsaktörer ska kunna ges oavsett samtycke, som en del av påföljden. Det är viktigt att individen får del av informationen, även om den sedan väljer att avstå från frivilliga insatser från till exempel socialtjänsten.

Detta går också väl i hand med kommitténs bedömning att socialtjänsten bör arbeta mer uppsökande gentemot kriminalvårdsklienter för att informera om sin verksamhet. I utredningen hänvisas till studier från Brå som visar att lagöverträdare velat avsluta sin kriminella bana men inte vetat vilket stöd som finns. Tyresö anser att samordnad planering kan vara ett forum för att aktivt nå ut till den aktuella målgruppen.

Vidare föreslår utredningen att unga lagöverträdare ska förordnas biträdande övervakare från civilsamhället under övervakningen. Tyresö vill poängtera att det ställer stora krav på val av biträdande övervakare. Det är viktigt med noggrann bakgrundskontroll i syfte att säkerställa att personen är lämplig för uppdraget. Tyresö ser också att biträdande övervakare från civilsamhället kan medföra en risk att stödet inte bli enhetligt och jämlikt över landet, något som utredningen också påpekar.

7.8.3 Kontraktsvårdspåföljder ska föreslås i fler fall

Tyresö kommun har mycket positiva erfarenheter av att personer med missbruksproblem döms till skyddstillsyn med behandlingsplan, så kallad kontraktsvård. Vi välkomnar därför förslaget att kontraktsvård ska användas i betydligt högre grad.

Den initiala tiden i behandling kan vara särskilt utmanande. Med skyldigheten att delta i behandlingen som en del av påföljden anser vi att fler kan bli motiverade till att faktiskt fullfölja sin behandling.

Tyresö ställer sig också bakom förslaget att kriminalvården ska ta fullt kostnadsansvar för kontraktsvård, istället för den nuvarande ordningen med delat ansvar mellan kriminalvården och kommunen. Även om det nuvarande kostnadsansvaret inte är ett stort problem, då det oftast är kriminalvården som står för den längsta placeringstiden, anser vi att en tydligare ansvarsstruktur är fördelaktig.

7.9 Det återfallsförebyggande arbetet mot gruppen kriminalvårdsklienter som inte är motiverade att lämna kriminaliteten bör stärkas

Utredningen bedömer att socialnämnden bör få ett specifikt brottsförebyggande uppdrag och rekommenderar att möjligheten att arbeta uppsökande används i större utsträckning. Det påpekas att detta förslag redan

tas upp i en relaterad promemoria till betänkandet om en ny socialtjänstlag (SOU 2020:47).

Trots att denna remiss endast ger sin bedömning i frågan, vill vi ändå framföra vår ståndpunkt som överensstämmer med vad flera andra remissinsatser tidigare har framfört angående detta förslag. Kommunernas ansvar för brottsförebyggande arbete är reglerat i lag (2023:196), där socialnämnden ingår. En kompletterande lagstiftning om att socialnämnden ska arbeta för att förebygga och motverka kriminalitet för alla målgrupper (även vuxna) kan leda till otydlig ansvarsfördelning mellan olika huvudmän. Det finns dessutom en säkerhetsaspekt att beakta, eftersom våldet trappats upp och kräver att vi tar hänsyn till personalens säkerhet.

Ett för stort fokus på brottsbekämpande arbete riskerar att påverka tilliten till socialtjänsten. De potentiella positiva effekter som åtgärderna leder till när det gäller enskilda individer måste noga vägas mot de negativa effekter som åtgärderna kan få på socialtjänstens primära ansvar att tidigt arbeta förebyggande med barn, unga och familjer som befinner sig i olika typer av svårigheter, för att förhindra att sociala problem växer sig stora.

Ett förtydligande brottsförebyggande ansvar för vuxna innebär ett nytt åtagande för kommunen, vilket kommunerna bör ersättas för enligt finansieringsprincipen om förslaget går igenom.

Bilaga

[SOU 2024:54 Vägar till ett tryggare samhälle – Åtgärder för att motverka återfall i brott](#)

Delges

Regeringskansliet